

Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового
виробництва. Матеріали конференції. 7 - 8 травня 2015 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції

Трансформаційна динаміка розвитку агропромислового виробництва

7-8 травня 2015 року

м. Вінниця

ЗМІСТ

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ОЗНАКИ СУЧАСНОГО АГРАРНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
Калетнік Г.М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕСУРСНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ	3
Мазур А.Г. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ РЕСУРСНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	6
Мазур С.А. СВІТОВИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЇ ТА КООПЕРАЦІЇ В ОВОЧЕПРОДУКТОВОМУ ПІДКОМПЛЕКСІ	10
Логоша Р.В., Пчелянська Г.О. ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ БІОПАЛИВНОГО ВИРОБНИЦТВА У СВІТІ ТА УКРАЇНІ	13
Климчук О.В. ДОСВІД АГРАРНИХ ІНТЕГРАЦІЙ В РОЗВИНУТИХ КРАЇНАХ СВІТУ	18
Самборська О.Ю. ПРОБЛЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ	22
Березюк С.В., Фішук Н.Ю. ПЕРЕДУМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗЕЙ АПК	27
Бондаренко В.М., Гонтарук Я.В. ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК	31
Войтенко О.І. ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	34
Бакута С.В. АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ДЕФІЦІТНОСТІ РЕСУРСІВ НА ОСНОВІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛЮВАННЯ	38
Волонтир Л.О., Рожицька А.Є. ФІЛАНТРОПІЧНА СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ	43
Герасименко Ю.В. ЕКОНОМІЧНА СУТЬ ТА ОЦІНКА СТАНУ ЗАГОТІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	47
Германюк Н.В. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГЕНСТВА	51

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ НЕРУХОМОСТІ ПОЛЬЩІ Жереб В.В.	55
МАРКЕТИНГОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ Мамалига С.В.	59
СУЧАСНИЙ СТАН І НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ Коломієць Х. М.	64
НАПРЯМКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ Кубай О.Г.	68
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ РИНКОМ ПРОДОВОЛЬСТВА Недбалюк О.О.	73
ВНУТРІШНІЙ РИНОК ЦУКРУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Красняк О.П., Іщенко Т. В.	77
МЕТОДИ І МОДЕЛІ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ Поталова Н.А., Снігир В.А.	80
МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИХОДУ НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК Ставська Ю.В., Цюкун М. В.	84
НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ – ОСНОВА УСПІШНОГО ЗДІЙСНЕННЯ ЗМІН Табенська О.І.	87
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ М'ЯСОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ Алексєєнко О.А.	91
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ Чорнопищук Т.І., Коняга Р.М.	95
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ Ільченко І.І.	98
ОПТИМІЗАЦІЯ РІВНІВ ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ Полеся В.М.	101
ВИРОБНИЦТВО СОНЯШНИКУ ТА ПРОДУКТІВ ЙОГО ПЕРЕРОБКИ В УКРАЇНІ Вдовичак Т.В.	105
МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДКОМПЛЕКСІВ В УКРАЇНІ Попова О.О.	110

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКИХ СТРУКТУР В АПК	
Редько М.С. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СУЧАСНУ СВІТОГОСПОДАРСЬКУ СИСТЕМУ	114
Годосійчук В.Л. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АПК: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	119
Мазур К.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ	123
Ціхановська В.М., Поперечний О.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦУКРОБУРЯКОВОГО ВИРОБНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	127
Хаєцька О. П. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	132
Гуцол Ю.Є. ВПЛИВ МЕНЕДЖМЕНТУ НА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖРЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ	136
Колесник Т.В., Пронько Л.М. НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ДОВГОСТРОКОВОЇ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ	139
Чорнопишук Т.І., Скоропад В.В. ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТУВАННЯ САДІВНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ	144
Феяк Л.А. УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	148
Кафлевська С.Г. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОРАДНИЦТВА	153
Довгань Л.І., Довгань Ю.В. ДЕМОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ	157
Чорнопишук Т.І., Шаповалюк Т.А. ЗАСТОСУВАННЯ ЕКСПЕРТНИХ СИСТЕМ В ДІЯЛЬНОСТІ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ УКРАЇНИ	161
Шаманська О.І. СТРУКТУРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОПОРЦІЙ ВІДТВОРЕННЯ В ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ	164
Янчук О.В. ЕКОНОМІЧНИЙ ІНТЕРЕС У ФОРМУВАННІ МОТИВАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	169
Пехов В.А.	172

«Вільямс», 2000. – 215 с.

4. Соловей Г.С. Ідея справедливості як основа концепції соціальної держави за доби глобалізації: Автореф. дис... канд. філос. наук. – К., 2007. – 16 с. Менеджмент ХХІ століття: колізія між глобалізацією і регіоналізацією 9

5. Стигер У. Новый глобальный менеджмент: (наблюдения и оценки) / У. Стигер, Г.-Д.Локман // Маркетинг. - 2003. - N 4. - С.81-85.

УДК 332.28:338.43

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ДОВГОСТРОКОВОЇ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ

Чорнопищук Т.І., к.е.н., доцент,

Скоропад В.В., студент,

Вінницький національний аграрний університет

Обґрунтовується об'єктивна необхідність розвитку довгострокової оренди земель сільськогосподарського призначення. Характеризуються недоліки, що мають місце у формуванні договору оренди земель сільськогосподарського призначення.

Постановка проблеми. Земельні відносини, як складова аграрних відносин, завжди були в полі зору науковців, спеціалістів і практиків. Важливу роль у системі земельних відносин відіграє оренда землі. Вона, на цей час, є найпоширенішою економічною та юридичною формою реалізації власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення, дієвим регулятором земельних відносин у сільському господарстві України при відсутності вільного ринку земель, проявляє стимулюючий вплив для активізації інвестиційної діяльності у сільському господарстві, сприяє розвитку підприємництва у аграрному секторі економіки України. Однак сучасний механізм оренди земель не забезпечує повної реалізації її потенціалу у сільському господарстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Земельна реформа в Україні розпочалася в 90-х роках і активізувала процеси переходу сільського господарства до ринкових механізмів господарювання. Теоретичні і практичні аспекти цих процесів активно досліджувались фахівцями. У економічній літературі дослідження розвитку земельних відносин відображені у працях В.Я. Амбросова, П.І. Гайдуцького, А.С.Даниленка, Д.С. Добряка, В.М.Другака, П.Т. Саблука, В.М. Трегобчука,

А.М. Третьяка, А.Г. Тихонова, М.М. Федорова, В.В. Юрчишина та ін. В них досліджуються різні аспекти земельної реформи, зокрема оренда землі. Водночас потребують подальшого дослідження питання розвитку довгострокової оренди земель сільськогосподарського призначення та формування ринку оренди сільськогосподарських земель.

Метою дослідження є обґрунтування доцільності та напрямів розвитку довгострокової оренди земель сільськогосподарського призначення в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сучасному етапі розвитку економіки в Україні активізуються аграрні реформи у напрямках стабілізації сільськогосподарського виробництва, підвищення його конкурентоспроможності, забезпечення соціально-економічного розвитку села. Однією з передумов зміцнення і поліпшення фінансового стану сільгоспідприємств та формування ефективного власника-господаря на селі, побудови вітчизняної аграрної політики зовнішньоекономічного, євроінтеграційного спрямування є формування прозорого, справедливого, ефективного ринку земель сільськогосподарського призначення. Однак це питання стало одним з найбільш дискусійних і заполітизованих у процесі аграрної реформи України, оскільки земля сільському господарстві, набуваючи статусу товару, є не лише головним основним засобом виробництва, а ціниться як капітал та об'єкт інвестування.

Визнаючи об'єктивну необхідність та неминучість формування ринку земель сільськогосподарського призначення, не можна не враховувати, що за тривалого періоду і до цього часу дії мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення, відсутності на цей час чітких інструментів регулювання ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні та відсутності нормативно-правового забезпечення формування цих інструментів, небезпідставними залишаються аргументи щодо обмеження дії земельного ринку, оскільки повноцінна дія регуляторів його економічного механізму може призвести до таких негативних суспільно-економічних явищ, як зосередження великих земельних масивів у окремих власників (латифундистів), або у власності фінансових установ (комерційних банків) під час переходу заставної землі у власність заставоутримувача; виникнення спекулятивних операцій з земельними ділянками у фінансових структурах; відчуження селянами земельних ділянок сільськогосподарського призначення за низькою, економічно не обґрунтованою ціною та зубожіння селян; неконтрольована зміна цільового призначення та урбанізація сільськогосподарських земель.

Для подолання негативних наслідків мораторію на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення, формування інфраструктури

ринку земель сільськогосподарського призначення та впровадження окремих елементів включення вартості земель сільськогосподарського призначення до прозорого економічного обороту на період до створення повноцінного ринку сільськогосподарських земель доцільно розвивати довгострокову оренду земель сільськогосподарського призначення та впроваджувати ринок оренди сільськогосподарських земель [1].

Незалежно від того, наскільки швидко почне функціонувати ринок земель сільськогосподарського призначення, оренда землі залишатиметься важливою складовою формування виробничого потенціалу сільського господарства в Україні. На цей час 7 млн. селян набули права на земельні паї загальною площею майже 28 млн. гектарів [2]. Майже 80% цих власників сільськогосподарських земель здають свої земельні ділянки в оренду сільськогосподарським підприємствам. Однак, умови договору оренди сільськогосподарських земель містять слабкі місця, з точки зору захисту прав та інтересів землевласників. Зокрема, у договорах оренди земель сільськогосподарського призначення часто не фіксується порядок визначення ціни на продукцію, яка використовується для орендних платежів. Значна частка договорів оренди передбачає натуральну форму орендної плати. Це створює ризики для власників земель отримати менше продукції, ніж вони розраховували, через можливість маніпуляції із цінами на сільськогосподарську продукцію недобросовісними орендарями. Крім того у договорах оренди землі приватної власності, у яких передбачена орендна плата в натуральній формі, переважно не фіксуються якісні показники продукції, якою орендар розраховується з землевласником.

У договорах оренди землі сільськогосподарського призначення зафіксовані загальні положення щодо необхідності збереження стану об'єкта оренди, як це вимагається Законом України «Про оренду землі». Утім до цього часу не фіксуються положення щодо обмеження вирощування певних сільськогосподарських культур інтенсивного землеробства, або положення про обмеження періодичності вирощування таких сільськогосподарських культур на орендованій ділянці. Нехтування цими положеннями призводить до виснаження ґрунтів та погіршення їх якості. Розвиток довгострокової оренди земель сільськогосподарського призначення передбачає зазначення у договорі оренди конкретного виду сівозмін. Однак, на цей час визначення сівозміни в умовах договору оренди землі є обтяжливим для сільськогосподарських товаровиробників, оскільки чинне законодавство передбачає обов'язкову розробку сівозмін виключно у формі проектів землеустрою та дозволяє їх підготовку тільки землевпорядним організаціям чи сертифікованим землевпо-

рядникам.

Вдосконалення довгострокової оренди земель сільськогосподарського призначення передбачає уточнення мінімального терміну оренди. Відповідно до нині діючого законодавства мінімальний термін оренди земель сільськогосподарського призначення 7 років. Однак підвищення цього показника для користувача орендованими землями сприяло б підвищенню ступеню безпеки та стабільності, яку він може мати в процесі господарювання на цій землі, якщо не зважати на посилення обмеження для землевласника.[3] Подальший розвиток довгострокової оренди земель сільськогосподарського призначення сприятиме формуванню більш прозорих правил використання землі як незамінного засобу сільськогосподарського виробництва та природного ресурсу.

З метою удосконалення економічно-правових механізмів розвитку відносин сільськогосподарського землекористування і власності на землі сільськогосподарського призначення державної власності Держземагентство України оприлюднило для громадського обговорення проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку продажу права оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення».[2] Реалізація положень цього законодавства у практику дозволить впроваджувати механізми іпотечного кредитування під заставу права оренди земель сільськогосподарського призначення. Це сприятиме раціональному перерозподілу земель сільськогосподарського призначення та оптимізації їх використання, розширенню можливостей використання прав на земельні ділянки сільськогосподарського призначення в економічних відносинах, збільшенню інвестиційних можливостей аграрного сектора.

Висновки. Формування цивілізованого земельного ринку в Україні має відбуватися еволюційним шляхом. Успішне формування його основних елементів, а саме: створення відповідної правової бази; наявності землі як об'єкта купівлі-продажу; наявності потенційних продавців земельних ділянок та платоспроможних покупців; створення необхідної ринкової інфраструктури; запровадження організаційно-правового механізму функціонування цивілізованого земельного ринку; запровадження механізму державного регулювання земельного ринку передбачає розвитку довгострокової оренди земель сільськогосподарського призначення на основі удосконалення умов договору оренди землі та збільшення мінімального терміну договору оренди землі. Важливим етапом формування ринку землі є впровадження та ефективне використання ринку оренди земель сільськогосподарського призначення.

Список використаних джерел:

1. Продаж прав оренди на землі сільськогосподарського призначення – дієвий ринковий механізм, що збереже угіддя та захистить селянина. Прес-служба Державного агентства земельних ресурсів:[Електронний ресурс]. – Режим доступу: www/kmi.gov.ua/control/uk/publsh/

2. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення порядку продажу права оренди на земельні ділянки сільськогосподарського призначення». Проект// Сайт Державного агентства земельних ресурсів України[Електронний ресурс]. – Режим доступу:land.gov.ua/zakonotvorcha-dialnist/633.html

3.Артишин В.І., Кобець М.І., Пугачов М.І. Проблеми становлення та функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення в Україні / За ред. МарчінаСвенціці. — К.: Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки ПРООН, 2007. — 60 с.

УДК 631.11:634:631.164.23:330.837

ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТИВАННЯ САДІВНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

Феняк Л.А., асистент,

Вінницький національний аграрний університет

Визначено проблеми інвестиційного забезпечення садівничих підприємств. Проаналізовано особливості залучення інвестиційних ресурсів з різних джерел.

Постановка проблеми. Нарощування потенціалу конкурентоспроможних садівничих підприємств визначається можливостями збільшення їх фінансування. Недостатній рівень інвестиційного забезпечення внаслідок обмеженості доступу підприємств до фінансових ресурсів, дефіцит державних коштів гальмує розширення виробництва плодів і ягід. Таким чином, проблема залучення інвестицій у промислового садівництві є надзвичайно актуальною. Її вирішення полягає у формуванні надійних джерел інвестування та ефективному їх використанні [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останнім часом питання інвестиційного забезпечення розвитку підприємництва в аграрній сфері активно обговорюються науковою спільнотою. Проблеми залучення інвестиційних ресурсів широко висвітлювались у роботах вітчизняних та іноземних науковців,